

๑.๓ แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

จากการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาฯ พบว่า

๑) การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ได้ดำเนินการ ดังนี้

สถานการณ์ปัจจุบันปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษามีอัตราที่สูงขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สาเหตุที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าสู่ภาวะหนี้สินส่วนใหญ่ คือ การกู้ยืมเป็นหนี้ตั้งแต่เรียนหนังสือ, กู้ยืมเพื่อเพื่อซื้อยานพาหนะเพื่อใช้ในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ, กู้ยืมเพื่อสร้าง ซ่อมแซมและต่อเติมที่อยู่อาศัย, กู้ยืมเป็นทุนส่งบุตรหลานเล่าเรียนและใช้ในการศึกษาของตนเพื่อปรับวิทยฐานะ, กู้ยืมเพื่อซื้อเทคโนโลยีหรือเครื่องมือสื่อสาร เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดภาวะหนี้สินขึ้น

จากการสำรวจครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่วนใหญ่มีปัญหาหนี้สินในระบบแต่ละบุคคลยังคงมีสภาพคล่องที่จะชำระหนี้ อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตบ้าง โดยพยายามหาทางช่วยแก้ไขในหลากหลายมิติ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานอย่างเต็มกำลังความรู้ ความสามารถ และได้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการหักเงินเดือนบำนาญข้าราชการเพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

ปัจจัยที่จะจะทำให้โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูประสบความสำเร็จ มีดังนี้

๑. ความร่วมมือและการบูรณาการร่วมกันของสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง
๒. สถานีแก้หนี้ฯ ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ และภารกิจที่กำหนด
๓. การให้ความร่วมมือในการชำระหนี้และการมีวินัยของลูกหนี้

๒) ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบาย ฯ ตามจุดเน้นที่ ๑.๓

๒.๑ การดำเนินการตามแผน/มาตรการเจรจาช่วยเหลือ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกเป็นรายสังกัด ดังนี้

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หน่วยงานได้ดำเนินการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือการแก้ไขปัญหาหนี้สินของครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาทุกมิติ โดยเน้นให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข” ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกภาคส่วน ซึ่งนโยบายการลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายให้ครูได้ชำระหนี้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ หรือการรวมหนี้มาไว้ที่สถาบันการเงินแหล่งเดียว เช่น รวมหนี้ไว้ที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครู โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ได้กำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับการผ่อนชำระหนี้ของครูให้ได้มากที่สุด ตลอดจนเร่งพัฒนาครุบรรจุนใหม่ และครูทุกกลุ่มให้มีความรู้ สร้างวินัยการบริหาร จัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมคณะกรรมการร่วมพูดคุยหารือการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา และได้มีการลดอัตราดอกเบี้ยจากร้อยละ ๕.๖๕ เหลือร้อยละ ๕.๔๐

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการเก็บออมเงินให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งปลูกฝังผู้ที่ได้รับการบรรจุใหม่ให้มีความรู้ สร้างวินัยการบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแจ้งข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้บุคลากรของวิทยาลัยฯ ทราบ โดยการปิดประกาศและทาง Line แอปพลิเคชัน

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้ดำเนินการให้ความรู้ด้านการบริหารเงินโดยเชิญวิทยากรจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูตรัง มาอบรมให้ความรู้ ด้านสิทธิประโยชน์การออมเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูตรัง สสำรวจข้อมูลหนี้ของบุคลากรในสังกัด เพื่อนำข้อมูลบุคลากรที่เป็นหนี้ มาสรุปและจัดประเภทความเร่งด่วนในการช่วยเหลือแต่ละบุคคล หากมีผู้เป็นหนี้วิกฤตจะดำเนินการ ประสานงานระหว่างบุคลากรและสถาบันทางการเงิน เพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้ดำเนินการสำรวจปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเอกชนในสังกัดไม่มีปัญหาดังกล่าว สาเหตุมาจากผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนจะมีภูมิลำเนาใกล้เคียงกับโรงเรียนที่ตนปฏิบัติงาน ทำให้ลดภาระด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ สำนักงานการศึกษาเอกชนได้เน้นย้ำให้โรงเรียนเอกชนในสังกัด ได้มีการประชาสัมพันธ์นโยบายดังกล่าวของกระทรวงศึกษาธิการที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาหนี้สินของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา

๒.๒ การสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด จำแนกเป็นรายสังกัด ดังนี้

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้สำรวจสภาพหนี้ โดยการประชาสัมพันธ์ เปิดรับลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านโปรแกรมระบบออนไลน์ ระบบแก้หนี้ สพฐ. (debe obec) " โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ "

- สำรวจและจัดกลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามสภาพทางการเงินรายบุคคล จำนวน ๓ สี คือ สีแดง สีเหลือง และสีเขียว

- ดำเนินการสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด และรายงานผลไปยังหน่วยงานต้นสังกัด

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษา ฝ่ายบริหารทรัพยากร ของแต่ละสถานศึกษา รวบรวมจัดส่งข้อมูลปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รายงานผลสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงาน อ.ค.ก.ส เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ ส่วนหนึ่งประสานสหกรณ์ออมทรัพย์ครูภูเก็ต เพื่อให้ความช่วยเหลือ ซึ่งได้รับการตอบรับและให้ความช่วยเหลือด้วยมาตรการต่างๆ ด้วยดี และได้ทำการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีปัญหาหนี้สิน และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สิน พบว่า สภาพปัจจุบันส่วนใหญ่มี

หนี้สินในระบบซึ่งยังคงมีสภาพคล่องที่สามารถชำระหนี้ได้ แต่หากภาครัฐ มีแนวทางในการช่วยเหลือภาวะหนี้สินดังกล่าว จะช่วยให้คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดีขึ้น

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้จัดทำฐานข้อมูลและจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด และรายงานผลไปยังหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อช่วยเหลือให้ครูมีสภาพคล่องในการชำระหนี้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี ส่งผลให้ครูทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า หน่วยงาน/สถานศึกษาได้มีการสำรวจครูที่มีหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน และมีการช่วยเหลือ ด้วยการให้ปรับโครงสร้างหนี้ และผ่อนชำระกองทุนของโรงเรียน

๓) ปัญหาอุปสรรค

๓.๑ เจ็อนไข และหลักเกณฑ์การช่วยเหลือของสถาบันการเงินแต่ละแห่งอาจมีข้อจำกัด

๓.๒ สถาบันการเงินหรือธนาคาร ยังไม่เห็นความสำคัญในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓.๓ การลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการฯ ผ่านโปรแกรมออนไลน์ ระบบแก้หนี้ สพฐ. ยังคงไม่มีความชัดเจนในเรื่องของคำจำกัดความผู้เข้าร่วมโครงการและการตรวจสอบผู้เข้าร่วมโครงการ และข้อมูลการลงทะเบียน ถูกส่งตรงไปยัง สพฐ. ทำให้ไม่มีข้อมูลที่ทันท่วงทีในการดำเนินการ ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๓.๔ จากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่มีค่าครองชีพที่สูงขึ้นมาก ส่งผลถึงสภาพคล่องทางการเงินของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนในสังกัดเป็นอย่างมาก แม้ว่าโดยรวมจะไม่มีปัญหาหนี้สินก็ตาม แต่ด้วยสภาวะการณ์เช่นนี้อาจส่งผลเสียในอนาคต

๓.๕ ข้อจำกัดการปรับลดอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครู ควรขอความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กับสถาบันการเงินต่าง ๆ

๔) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวม

๔.๑ ควรมีการประสานความร่วมมือเชิงนโยบายกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั่วประเทศ เพื่อกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมเท่ากันทุกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

๔.๒ ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดต้องการให้รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับค่าครองชีพและรายได้ของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา อยากให้มีการอุดหนุนเงินเดือนและสวัสดิการต่างๆ ตามสภาวะเศรษฐกิจ และอาจมีเงินช่วยเหลือบุคลากรตามความจำเป็นในด้านต่างๆ เพื่อบรรเทาความเดือนร้อน

๔.๓ ควรมีการประสานความร่วมมือเชิงนโยบายกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั่วประเทศ เพื่อกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมเท่ากันทุกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

๔.๔ ต้นสังกัดควรมีการประชาสัมพันธ์ หรือสร้างความเข้าใจที่มากขึ้น เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถเข้าใจ เข้าถึงได้

๔.๕ ควรมีการเจรจาไกล่เกลี่ยปรับโครงสร้างหนี้ระหว่างสถาบันการเงินกับผู้กู้

๔.๖ ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานสถานีแก้หนี้ครู เพื่อสำหรับการอบรม ประชุมให้ความรู้ด้านการเงินแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ที่เป็นหนี้

๕) รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๑ ได้จัดสวัสดิการ ภายในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต ๑ “สวัสดิการการเงินเพื่อข้าราชการและลูกจ้าง สพป.ตรัง เขต ๑” เพื่อให้ บุคลากรในสังกัดสมัครเป็นสมาชิก ได้สะสมเงินหุ้นเป็นรายเดือน สะสมเงินในระบบบัญชีเงินฝาก ให้ สมาชิกกู้เงินจากสวัสดิการเมื่อมีความจำเป็น เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานสมาชิก สามารถกู้เงินฉุกเฉินได้ไม่เกินคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท กู้สามัญได้ไม่เกิน ๑๐ เท่าของค่าหุ้น ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ในอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ ๕.๐๐ ต่อปี ขณะนี้ มีสมาชิก จำนวน ๑๓๗ ราย มีเงินทุน หมุนเวียนในการบริหารจัดการ จำนวน ๙,๒๗๓,๓๒๓.๒๘ บาท